

ПОГОДЖЕНО

**Проректор
з навчальної роботи** **Віталій ХАРУТА**

ЗВІТ

за результатами опитування викладачів Національного транспортного університету щодо ступеня охоплення освітніми програмами університету цілей сталого розвитку ООН

Опитування, яке тривало у квітні-травні 2024 року в Національному транспортному університеті, мало на меті з'ясувати ступінь охоплення освітніми програмами НТУ цілей сталого розвитку ООН (<https://ukraine.un.org/uk/sdgs>) В рамках участі Національного транспортного університету у проєкті “Network of Transformational Learning to Ensure the Sustainability of Assistance to Ukrainian Higher Education in Ensuring a Sustainable and Powerful Restoration of (post-war) Ukraine”.

Основною метою дослідження є оцінка рівня розуміння та сприйняття концепції сталого розвитку серед співробітників університету, а також поточного стану, досвіду та потреб у сфері сталого викладання і навчання з метою виявлення сильних, слабких сторін та прогалин у цій сфері.

Форма опитування була створена за допомогою сервісу Google Forms.

Questionnaire#2 TransLearnN (teachers)

Шановні колеги!
Дослідження спрямоване на оцінку рівня розуміння та сприйняття концепції сталого розвитку серед співробітників університету, а також поточного стану, досвіду та потреб у сфері сталого викладання і навчання з метою виявлення сильних, слабких сторін та прогалин у цій сфері.
Опитування проводиться в рамках проекту TransLearnN, спонсорованого ЄС в рамках Erasmus+. Продовжуючи, ви погоджуєтесь на обробку персональних даних. Дякуємо за співпрацю!

a.kharchenko@ntu.edu.ua [Змінити обліковий запис](#)

Спільно не використовується

Зірочка (*) указує, що запитання обов'язкове

Особисте ставлення та розуміння Без назви

1. Зазначте **3-4** ключові слова, які Ви асоціюєте зі сталістю (сталим розвитком) *

Ваша відповідь

2. Які **3-4** ключових елементи асоціюються у Вас з практикою сталого розвитку в університеті? *

Ваша відповідь

3. Які саме з 17 цілей є найбільш пріоритетними для Вашої професійної діяльності? (**зазначте до 5**)? *

Респондентам було задано 12 запитань:

- 1) Зазначте 3-4 ключові слова, які Ви асоціюєте зі сталістю (сталим розвитком).
- 2) Які 3-4 ключових елементи асоціюються у Вас з практикою сталого розвитку в університеті?
- 3) Які саме з 17 цілей є найбільш пріоритетними для Вашої професійної діяльності (зазначте до 5)?
- 4) Чи має Ваш університет стратегію сталого розвитку або будь-який відповідний документ, який визначає його зусилля щодо сталого розвитку?
- 5) Якщо відповідь на п.4 позитивна, будь ласка, вкажіть напрямок стратегії (3-4 ключові слова).

6) Які з наведених нижче компетентностей, що стосуються сталого розвитку, є важливим, на Вашу думку, у сучасних умовах?

7) Яким чином концепція сталого розвитку повинна бути інтегрована у навчальну програму?

8) Які основні перешкоди для впровадження сталого розвитку в освітній процес?

9) Чи надає певна освітня програма студентам відповідні компетентності для забезпечення повоєнної відбудови України на засадах сталого розвитку?

10) Чи вважаєте Ви запровадження нових курсів (дисциплін), пов'язаних із післявоєнною відбудовою України на засадах сталого розвитку, актуальними для Вашої освітньої програми/модуля?

11) Як робота в університеті змінила Вашу поведінку з точки зору сталого розвитку?

12) Якою є Ваша освітня програма та напрям досліджень?

В опитуванні прийняли участь 32 викладача Національного транспортного університету (це 10% від штатної кількості викладачів Університету).

Відповідаючи на перше питання: *Зазначте 3-4 ключові слова, які Ви асоціюєте зі сталістю (сталим розвитком)* опитані обрали такі терміни:

- довкілля – 18 (18,7%) - всі живі та неживі об'єкти, що природно існують на Землі або в деякій її частині;

- економіка – 13 (13,5%) - це людська діяльність, яка складається з виробництва, торгівлі, розподілу та споживання, імпорту та експорту товарів і послуг;

- людські якості – 9 (9,8%) - це моральні та етичні якості особи, такі як чесність, справедливість, відданість, відповідальність та самоконтроль. Ці риси відображають цінності та принципи, якими людина керується у своєму житті;

- стабільність – 9 (9,8%) - стійкість, сталість;

- соціум - 9 (9,3%) - суспільство, як цілісна соціальна система;

- закон – 8 (8,3%) - нормативно-правовий акт, встановлений законодавчим органом загальнообов'язкове правило, яке має найвищу юридичну силу;

- ефективність – 7 (7,2%) - це вимірювана здатність уникати помилок або марнування матеріалів, енергії, зусиль, грошей і часу під час виконання завдання;

- розвиток – 6 (6,2%)- дія; процес, унаслідок якого відбувається зміна якості статі, перехід від одного якісного стану до іншого, вищого;
- молодь – 6 (6,2%) - соціально-демографічна група, відокремлена на основі сукупності вікових характеристик і особливостей соціального стану;
- мир – 5 (5,5%) - епоха або відрізок часу в історії якої-небудь держави, коаліції держав, позначена відсутністю відкритих військових конфліктів та війн між народом, що живе на даній території, та іншим народом;
- якісна освіта – 5 (5,5%) - це процес передачі знань, навичок та цінностей, який відповідає найвищим стандартам якості та розвиває індивідуальні здібності кожного учня.

Переважає більшість респондентів вважає, що ключовими словами, які асоціюються зі сталістю (сталим розвитком), є: довкілля, економіка, людські якості якості, стабільність, соціум (рис.1).

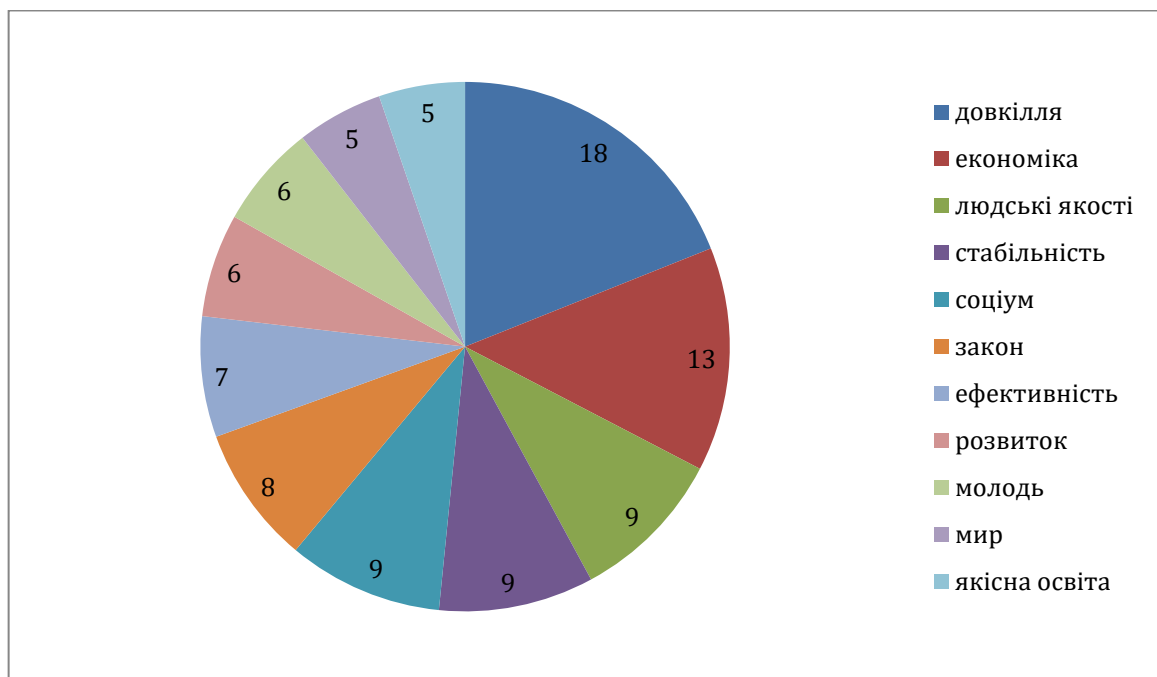

Рис.1. Ключові слова, які асоціюються зі сталістю (сталим розвитком), на думку респондентів

На друге питання: *Які 3-4 ключових елементи асоціюються у Вас з практикою сталого розвитку в університеті?* практично:

- 25,7 % респондентів відповіли, що це системність, якість освітніх послуг, студентоцентризм (Студентоцентризм – це активна реакція освітянського середовища на мінливі потреби ринку праці, потреби

формування загальних і фахових компетентностей, необхідних не лише для якісного виконання професійних обов'язків, а й для розв'язання життєвих проблем, ситуацій, нагальних проблем державотворення);

- 19,2% - інновації (процес створення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісного іншого стану), співпраця;
- 19,2% – удосконалення освітнього процесу (поглиблення процесів взаємодії з підприємствами, установами, організаціями, удосконалення підготовки навчально-методичних матеріалів, підвищення якості проведення всіх видів занять зі студентами, удосконалення системи підвищення кваліфікації та атестації науково-педагогічних працівників), адаптація освітніх програм;
- 16,2% – підвищення кваліфікації, професіоналізм;
- 9,8% - соціальний захист (система суспільно-економічних заходів, спрямованих на матеріальне забезпечення населення від соціальних ризиків), оплата праці;
- 6,5% - екологічна свідомість (це сукупність екологічних знань людини, її особистого ставлення до довкілля та уявлення про місце людини у площині «людина-довкілля», готовності до дій, які дозволяють зберегти довкілля, чи готовності до утримання від дій, які заподіюють шкоду довкіллю), енергозбереження (діяльність, спрямована на раціональне використання й економне витрачання первинної та перетвореної енергії і природних енергетичних ресурсів у національному господарстві, яка реалізується з використанням технічних, економічних та правових методів);
- 3,4% - рахують, що немає сталого розвитку в університеті.

Таким чином, ключовими елементами, що асоціюються з практикою сталого розвитку в університеті, загалом 64,1% респонденти вважають системність, якість освітніх послуг, студентоцентризм, інновації, співпраця, удосконалення освітнього процесу, адаптація освітніх програм (рис.2).

Рис.2. Розподіл ключових елементів, що асоціюються з практикою сталого розвитку в університеті, на думку опитаних

Відповідаючи третє питання: *Які саме з 17 цілей є найбільш пріоритетними для Вашої професійної діяльності*, респонденти показали такий результат оцінювання:

- Ціль 1 Подолання бідності – 0,7%
- Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя – 8,6%
- Ціль 4. Якісна освіта – 17,3 %
- Ціль 5. Гендерна рівність – 0,7%
- Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови – 5,0%
- Ціль 7. Доступна та чиста енергія – 2,3%
- Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання – 12,2%
- Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура – 10,2%
- Ціль 10. Скорочення нерівності – 1,4%
- Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад – 11,5%
- Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво – 5,7%
- Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату – 0,7%
- Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші – 2,2%
- Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути – 12,2%

Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку – 9,3%

Аналізуючи наведені результати, можна зробити висновок, що найбільш пріоритетними цілями для своєї професійної діяльності респонденти вважають якісну освіту, гідну працю та економічне зростання, мир, справедливість та сильні інститути, сталий розвиток міст і громад та промисловість, інновації та інфраструктуру, загалом 63,4% (рис.3).

Окремим завданням для викладачів в рамках цього опитування було оцінити: *Чи має Ваш університет стратегію сталого розвитку або будь-який відповідний документ, який визначає його зусилля щодо сталого розвитку?* Опитувані вважають:

- Так, і це є невід’ємною частиною діяльності університету – 40,4%.
- Я нічого не знаю про стратегію сталого розвитку – 25,4%.
- Університет розробив стратегію сталого розвитку, але вона не виконується належним чином – 9,3%.
- Я впевнений (на), що є, але мене це мало цікавить – 9,3%.
- Інше – 9,3%.
- Не впевнений (на), я вперше про це чую – 6,3%.

Відповідно результатів оцінювання наявності стратегії сталого розвитку університету або будь-якого відповідного документу, який визначає його зусилля щодо сталого розвитку НТУ найбільша кількість респондентів вважає, що так, стратегія є і це є невід’ємною частиною діяльності університету. Також треба зазначити, що доволі значна частина респондентів відповіла заперечно на це запитання з різним обґрунтуванням (рис.4).

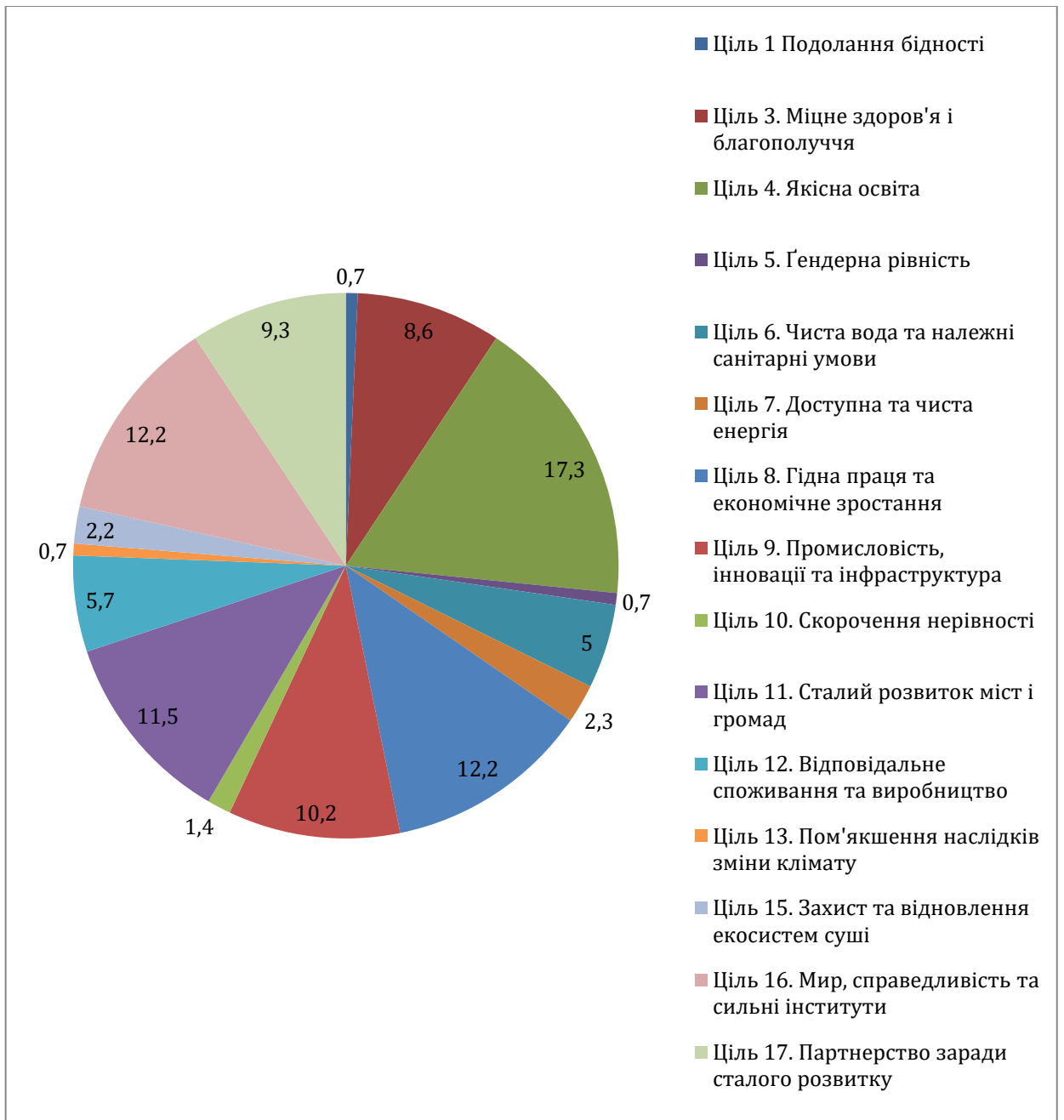

Рис.3. Розподіл цілей, які є найбільш пріоритетними для професійної діяльності респондентів

Рис.4. Розподіл відповідей опитуваних на питання чи має Ваш університет стратегію сталого розвитку або будь-який відповідний документ, який визначає його зусилля щодо сталого розвитку

При відповіді на наступне питання - *Якщо відповідь на Q.4 позитивна, будь ласка, вкажіть напрямки стратегії*, респонденти зазначили:

- якість освіти, використання іншого досвіду – 32%;
- новітні освітні програми, фаховість, інтелектуальний потенціал – 32%;
- екологія, здоровий спосіб життя – 16%;
- економіка, студенти, довкілля – 12%;
- гідна оплата – 4%;
- матеріальна база – 4%.

Аналізуючи наведені результати, можна зробити висновок, що основним напрямком стратегії сталого розвитку опитуванні вважають підвищення якості освіти, використання передового досвіду та фаховість викладачів (рис.5).

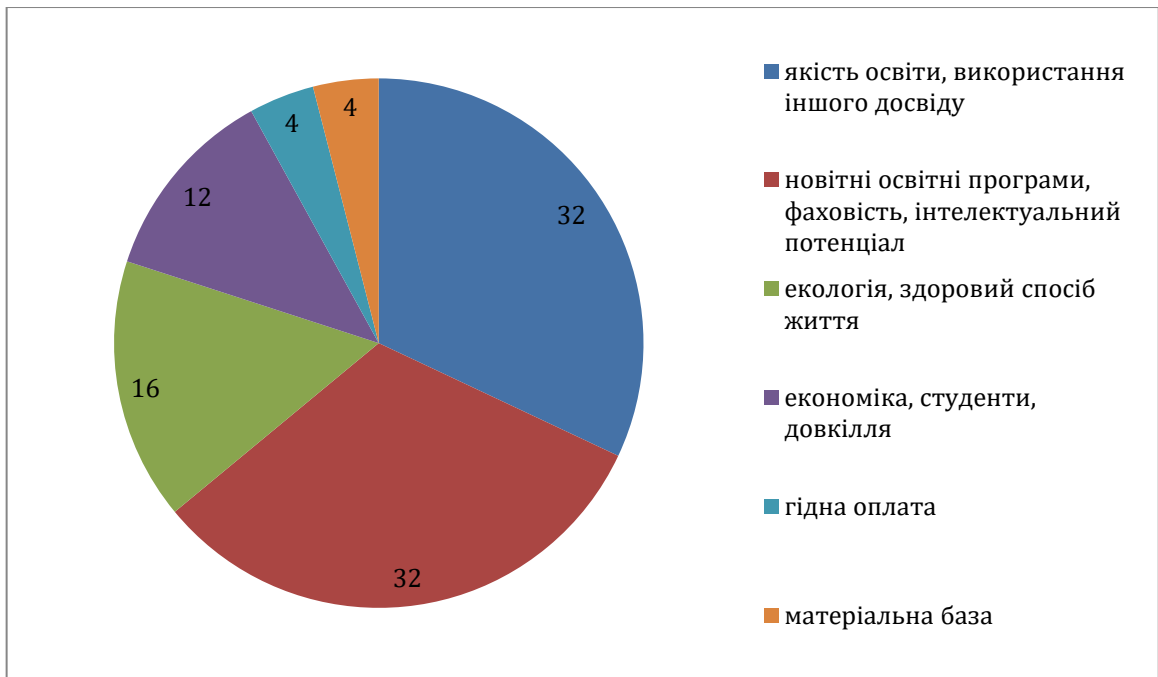

Рис.5. Напрямок стратегії сталого розвитку на думку опитуваних

Відповідаючи на наступне запитання: *Які з наведених нижче компетентностей, що стосуються сталого розвитку, є важливим, на Вашу думку, у сучасних умовах?*, респонденти відмітили:

- системне мислення – 11,7%;
- критичне мислення – 15,9%;
- вміння формулювати проблеми – 7,6%;
- дослідницьке мислення – 9,3%;
- підтримка справедливості – 12,6%;
- адаптивність – 6,7%;
- внесок до охорони природи – 5,8%;
- грамотність та обізнаність щодо розвитку у майбутньому – 15,2%;
- колективні дії та підтримка – 8,4%;
- політична підтримка та відповідальні інституції – 1,6%;
- індивідуальні ініціативи – 5,2%.

Таким чином, при відповіді на це запитання, респонденти віддали перевагу таким компетентностям як: критичне мислення, системне мислення, грамотність та обізнаність щодо розвитку у майбутньому, підтримка справедливості (рис.6).

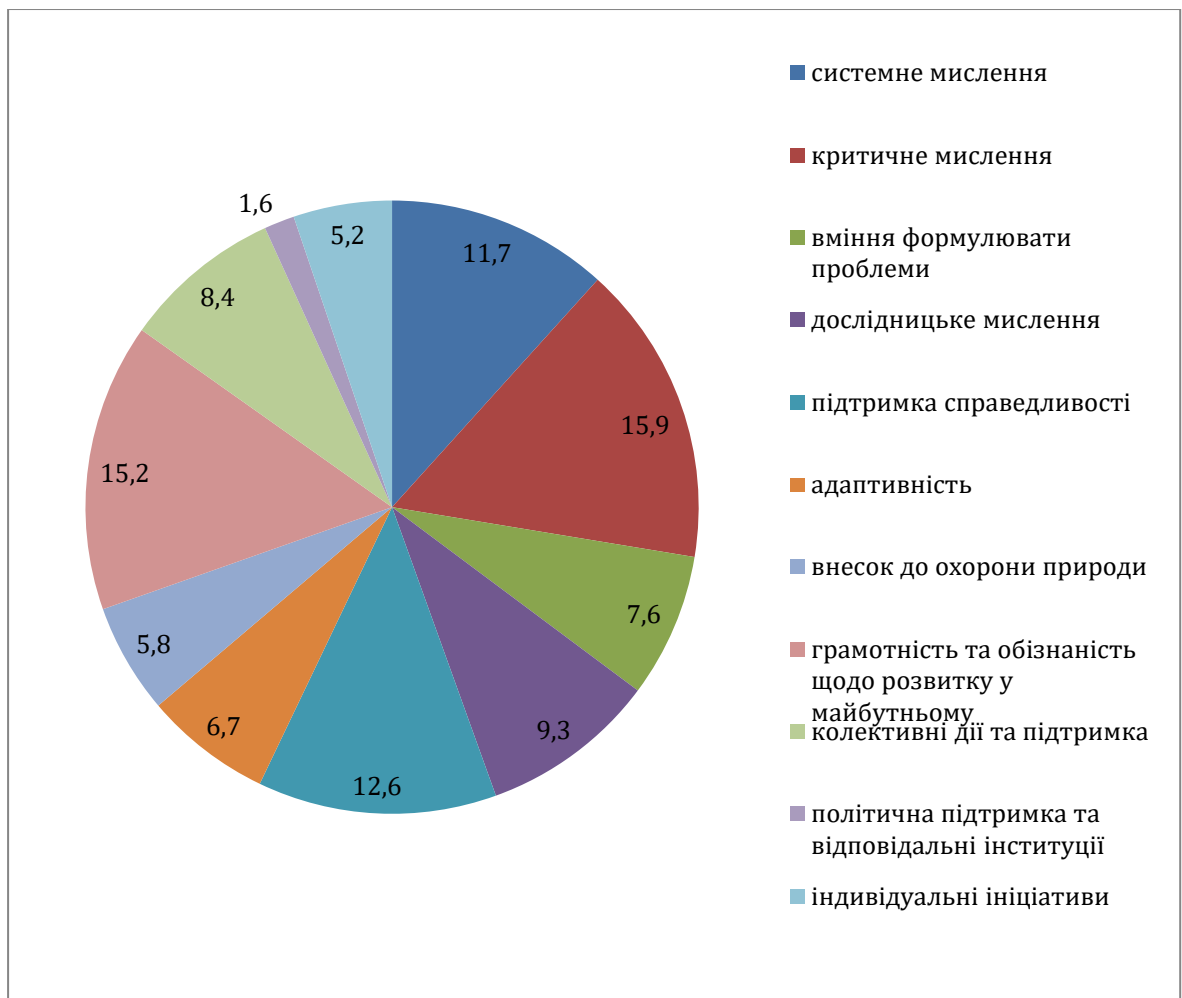

Рис.6. Перелік важливих компетентностей, що стосуються сталого розвитку у сучасних умовах, на думку респондентів

В відповіді на наступне запитання респондентам треба було запропонувати: *Яким чином концепція сталого розвитку повинна бути інтегрована у навчальну програму?* Міркування викладачів з цього приводу розподілилися наступним чином:

- У межах кожній дисципліні навчального плану як окрема тема – 46,8%.
- Як окрема дисципліна вибіркової компоненти професійної підготовки – 28,2%.
- Як окрема дисципліна основної компоненти професійної підготовки – 9,3%.
- Як окрема дисципліна основної компоненти загальної підготовки – 12,5%.
- Інше (моя думка) – 3,2%.

Аналізуючи відповіді, можна бачити, що переважна більшість вважає, що концепція сталого розвитку повинна бути інтегрована у навчальну програму у межах кожній дисципліні навчального плану як окрема тема, але 3,2% респондентів мають свою думку з цього приводу (рис.7).

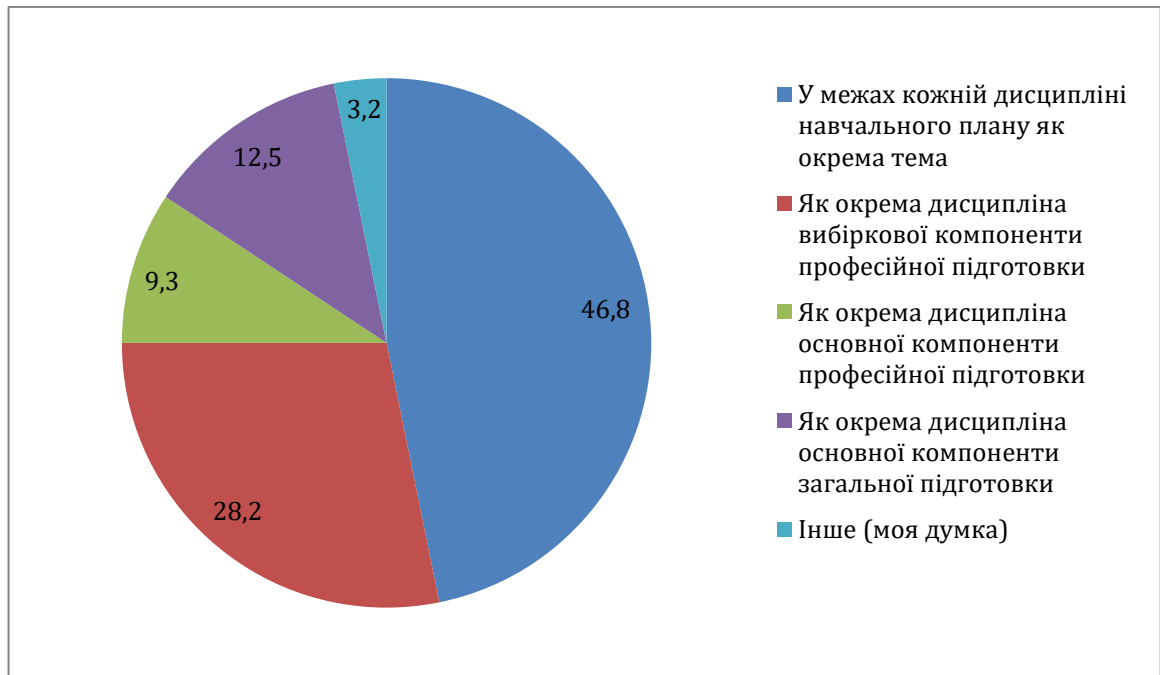

Рис.7. Яким чином концепція сталого розвитку повинна бути інтегрована у навчальну програму, на думку респондентів

Респондент, який відповів «інше» (моя думка) зазначив, що концепція сталого розвитку повинна бути інтегрована у навчальну програму - у кожній з тем дисципліни, де це доцільно.

Окремим завданням для викладачів в рамках цього опитування було визначити: *Які основні перешкоди для впровадження сталого розвитку в освітній процес?* Отримані такі відповіді:

- застарілі мислення, пасивність, інертність – 25,0%;
- відсутність фінансування, недостатньо мотивації – 21,8%;
- дестабілізація, військовий стан – 21,8%;
- відсутність загальної стратегії, нерозуміння актуальності проблеми – 15,6%;
- немає перешкод – 6,4%;
- немає відповіді – 6,4%;
- високий рівень бюрократії – 3,2%.

Можна зробити висновок, що на думку респондентів основними перешкодами для впровадження сталого розвитку є застарілі мислення, пасивність, інертність, а також відсутність фінансування і відсутність мотивації (рис.8).

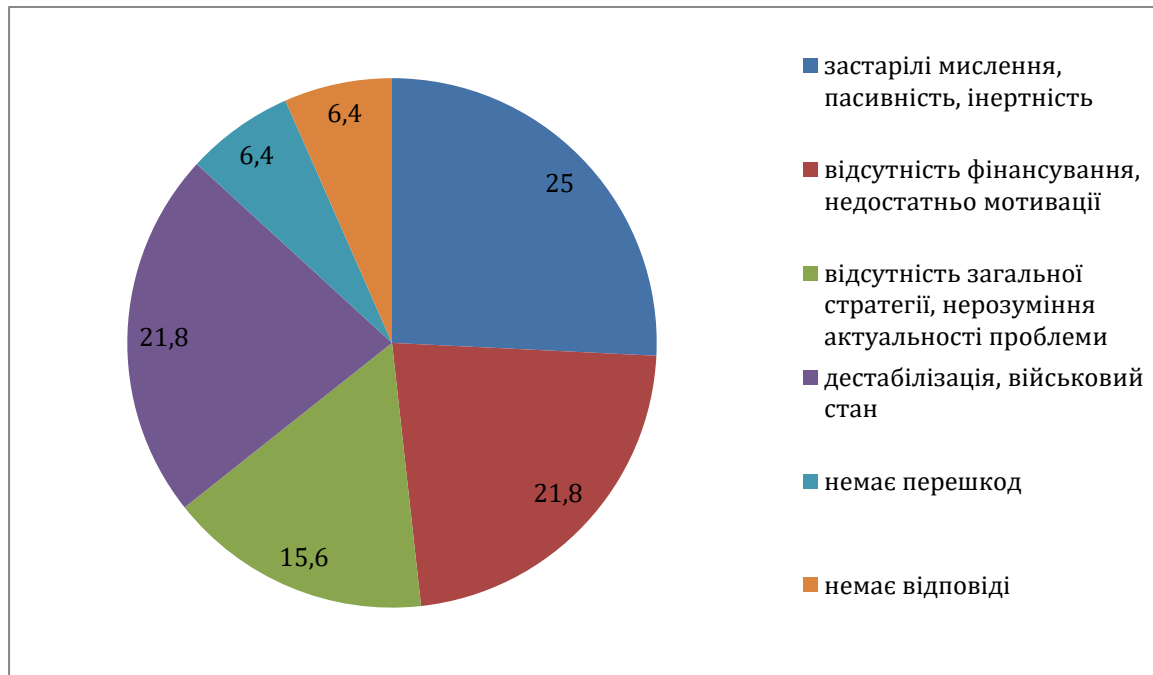

Рис.8. Перелік основних перешкод для впровадження сталого розвитку в освітній процес, на думку опитуваних

На запитання: *Чи надає певна освітня програма студентам відповідні компетентності для забезпечення повоєнної відбудови України на засадах сталого розвитку?* Отримали такі відповіді:

- Так, деякі дисципліни забезпечують знання та вміння – 34,5%.
- Так, наша освітня програма повністю забезпечує такі компетентності – 31,2%.
- Дуже мало дисциплін містять теми, пов’язані з повоєнною відбудовою України на засадах сталого розвитку – 25,0%.
- Так, але лише кілька тем пов’язані з проблемою – 6,3%.
- В освітній програмі немає нічого дотичного – 3,2%.

Таким чином, переважна більшість опитуваних вважає, що деякі дисципліни забезпечують знання та вміння або наша освітня програма повністю забезпечує такі компетентності (рис.9).

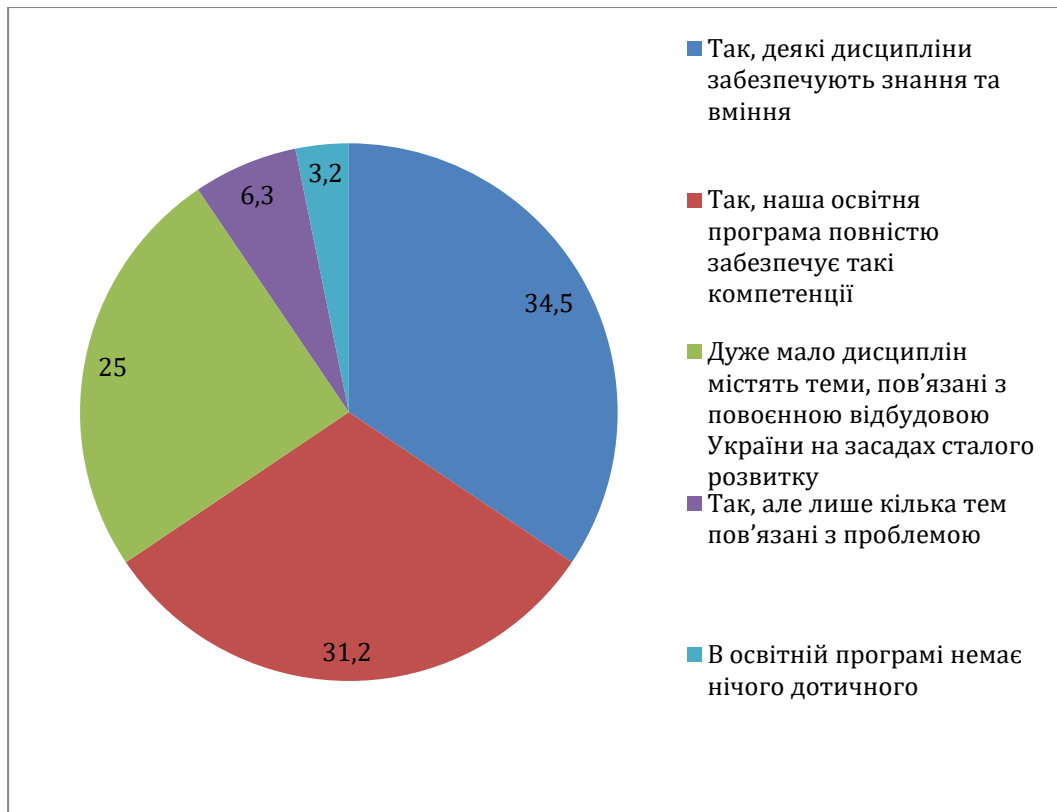

Рис.9. Чи надає певна освітня програма студентам відповідні компетентності для забезпечення повоєнної відбудови України на засадах сталого розвитку

У відповіді на наступне запитання респондентам запропонували визначити: *Чи вважаєте Ви запровадження нових курсів (дисциплін), пов'язаних із післявоєнною відбудовою України на засадах сталого розвитку, актуальними для Вашої освітньої програми/модуля?*

- Так, враховуючи нові обставини, в рамках певного модуля необхідно подавати теми, пов'язані з питанням – 31,4%.
- Окремі дисципліни можуть бути запропоновані, якщо студенти зацікавлені – 21,8%.
- Абсолютно так, наявність таких курсів у програмі навчання неминуча – 21,8%.
- Можливо, було б цікаво мати нові курси, які розширюють горизонти як для ЄС, так і для українських партнерів – 18,6%.
- У таких курсах немає потреби, оскільки ми можемо впливати та брати участь у процесі прийняття рішень – 6,4%.

На це питання було отримано переважно позитивну відповідь (рис.10).

Рис.10. Актуальність для освітньої програми запровадження нових курсів, пов'язаних з післявоєнною відбудовою України, на думку опитуваних

Наприкінці опитування респондентам було надано можливість визначити, *Як робота в університеті змінила Вашу поведінку з точки зору сталого розвитку?*

- Дещо змінила мою поведінку на краще щодо окремих аспектів сталого розвитку – 34,3%.
- Можливо, змінило, однак не можу визначитись яким чином – 34,3%.
- Повністю змінила на краще розуміння проблеми та поведінки – 12,5%.
- Інше – 12,5%.
- Робота в університеті немає нічого спільного з моєю поведінкою з точки зору сталого розвитку – 6,4%.

Таким чином, понад 90% респондентів вважають, що робота в університеті змінила їх поведінку з точки зору сталого розвитку так чи інакше (рис.11).

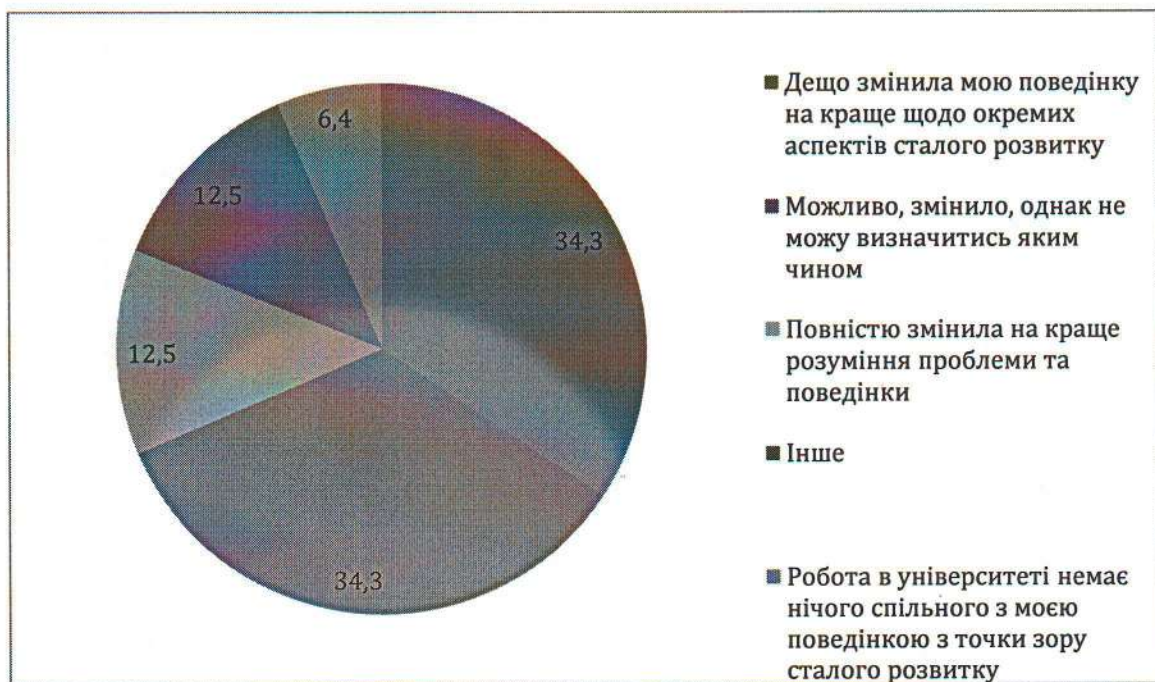

Рис.10. Як робота в університеті змінила поведінку респондентів з точки зору сталого розвитку?

На останок викладачам було поставлено запитання: *Якою є Ваша освітня програма та напрям досліджень? Відповідно отриманих відповідей:*

- Автомобільний транспорт - 31,4%.
- Технології захисту навколишнього середовища, екологія – 15,6%.
- Транспортне будівництво – 9,3%.
- Немає – 3,2%.
- Логістика – 6,2%.
- Гуманітарна сфера – 12,5%.
- Економіка – 15,6%.
- Промисловий дизайн – 3,1%.
- Педагогіка - 3,1%.

Таким чином, можна відзначити, що переважна кількість опитаних викладає технічні дисципліни, які пов'язані з профілем Університету. Проте відповіді на попередні запитання свідчать про високу обізнаність викладачів щодо важливості врахування цілей сталого розвитку у викладанні дисциплін в Національному транспортному університеті.

Керівник відділу забезпечення
якості вищої освіти

Анна ХАРЧЕНКО